

קו "רוממות"!
0722-588477 972-722-588-477
 בקו זה ניתן לתרום לתנועת הגליון על ידי מערכת מחשבונית, וכן על ידי כניס כח כן ניתן להשאיר הודעות הודעות והתחזות.
 ניתן לתרום כקו "רוממות" או בעזרת המחשבונית של נדרים מילון לפי הכרחות אכא רוממות, גליון שבועי לכני התורה כל תרומה מתחביל בברכה להצטרפות לקבלת הגליון במילי אל כל הערה אחת בכתובת: b264464@gmail.com
חדש! מספר פקס! 077-4447954

רוממות

גליון 240 שנה ו' פרשת לך-לך תשפ"א
גליון שבועי לבני התורה

דבר העורך

לקראת היא"צ של רבותינו ארזי הלבנון מאורי האומה זיע"א בשבוע הבא, הנני להביא בזה מתוך מאמרו של ידידנו הרה"ג רבי שלמה ליב לך שליט"א:

מאז פטירתם של רבותינו זיע"א, בכל עולם התורה בזמן הזה מעלים את זכרם הטהור, מדברים על עמלם בתורה, על יראת שמים שבגרה בקרבם, ועל מידותיהם המיוחדות. ועל השקפת התורה הברורה בכל נושא ונושא, ועמידתם הנחרצת ושמירתם לכל יהיו שום סטיות מדרך המסורה לנו מדור דור.

וכך מדי שנה עולם התורה מתעורר ללמוד ממעשיהם, ולשאוף ולהגיע לכל הפחות במקצת לדרגתם המיוחדת, ולשמור על עצמנו להמשיך בדרכם המסורה לנו, ולעמוד בכל הניסיונות מהקמים על עולם התורה, ומבקשים לשנות מדרשם, ומהשקפת עולמם. **כשמדברים** על רבותינו זיע"א צריכים אנו לשים לבנו עינינו את דבריו של מו"ר מרן ראש הישיבה ד'גרודנא' הגאון הגדול רבי דב צבי קרלנשטיין זצוק"ל שהספדו על רבנו הגדול מרן הרב שך זיע"א: אני יידי לכם את האמת, אני לא אומר שבחים בהספדים, מה אני יתחיל לדבר, אני מדבר דברים אחרים, לא שבחים, מי יכול, כזה מעשה וכוזה מעשה, כולי היא מציאות אחרת, זה לדבר על עולם אחר, זה התמדה אחרת, זה שקידה אחרת, זה יגיעה אחרת, זה צדקות אחרת, צדקות נסתרות, יש מעשים נוראים, ובכלל הוא חי בעולם אחר! פעם הצעתי לנו משנה ואחריה פתח עלי וזו עינים, לא ידעתי מה חשאתי ומה פשתי... זה לא במושגים שלו בכלל... אנחנו חיים בעולמות אחרים בכלל, זה לא הוא גדול ואנחנו קטנים, גדול זה נקרא הוא גדול ואנחנו קטנים, אנחנו בעולם אחר, הוא קטן ואנחנו קטנים, לא, הוא היה בעולם אחר, אנחנו לא היינו בעולם שלו! אני אחרתי על זה, ואני יכול להוכיח את זה, אנחנו לא היינו בעולם שלו...

כאשר הכין מו"ר ראש הישיבה זצוק"ל הספד על אחד מגדולי הדור, הוכיחתי לו את האגרת של החו"א 'ואמנם האיש הזוכה לידיעת התורה... הוא הולך בין האנשים ונדמה לאדם הרואה לעיניו כבן אדם, אבל! באמת הוא מלאך הגר עם בני תמותה וחי חיי אצילות ומרומם על כל ברכה ותהלה' (קוב"א א.ג.). אמר לי מו"ר ראש הישיבה: החו"א כתב את המכתב כי האיש הזוכה לידיעת התורה... הוא כמלאך, אתה לא מביין שהחו"א כתב את זה על עצמו!? אפילו על גדולים מאוד לא אמרו את זה, וכשיצא ה"קובץ אגרות" אמרו שהחו"א כתב את זה על עצמו.

בכריכה של הספר "מעשה איש" של מו"ר ראש הישיבה זצוק"ל נכתב כך: מדרש רבה ויקרא פ' בחוקת: פרשה לה' ו', א"ר אחא "הלמד ע"מ לעשות" וזכה להקביל רה"ק וכו'. וכמדומה שדבר זה שייד למרן זללה"ה עשיק וישלח תשנ"ט, ד.צ. קרלנשטיין.

ידוע המעשה לפני שבטינו שנה שרבינו מרן הרב שך זיע"א נכנס לבית מרן החו"א, ולאחר שהלך לדרכו, שהה שם בחור אחד מתל אביב, במהבחושים שתי"חזון איש" היה מקרבם, ושאל הבחור את החו"א: מי זה? [כי יהיה זו פנים ראשונה שראוהו], אמר החו"א: זה ספר תורה מלך, זה ספר תורה חי!

כאשר שאלתי את מו"ר ראש הישיבה זצוק"ל מה היה כוונתו שאמר על מרן רשכבה"ג הגרא"מ שך זצוק"ל שלא היה גדול הדור אלא גדול הדורות, ואמר: גדול הדור בדור שלנו זה לא כזה הייה גדול, התכוונתי שגם בדורות קודמים הרב שך היה נקרא מגדולי הדור. וכשידבר מו"ר על השקיעות בתורה של הרב שך, אמר: בזה הרב שך היה גדול מהדור הקודם. והוסיף: אני הכרתו הרבה ראשי ישיבות, אבל כזה שקיעות בלימוד כמו שהיה אצל הרב שך לא ראיתי... אח"כ חשב ואמר: החזון איש.

ופעם אמר כי אין להשוות בין השקיעות של מרן הרב שך לאחרים, שזה פחות וזה יותר, כי השקיעות של הרב שך היה לא מעלמא הדיון! **ודבר** אחר, כמה שאמר מו"ר ראש הישיבה זצוק"ל שהספדו על רבנו הגדול הרב שך זיע"א: כשנפטר החו"א איש" הספידו אותו בכל הארץ, היה אז יהודי ירא שמים גדול מאוד, החו"א והבריסקער רב העריכו אותו ועלומות [היה ר"ב משה שינפלד ז"ל] והוא אמר אז, רבים הם שמספדים את מרן היחזון איש" אבל הלוואי אותו עזבו ותורתו שמרו! להספיד זה קל, אבל עלינו לשמור את תורתו! אנחנו צריכים לקבל בהספדים בקלה להמשיך בדרכו, לא לשנות, לא לשנות, שום דבר לא! אב דברים חדשים? אנחנו רוצים להמשיך מה שהוא היה... בדרך שלו בלך, להגיע אליו צריך לעבור מימנו והנחות, אבל הולכים באותו דרך, הולכים באותו כיוון! לא נוזז מהכיוון, לא אחורה, ולא לימין ולא לשמאל...

כך אנו לומדים מפרשתינו, וכפי שכתב הרמב"ם ב"מורה נבוכים": 'אין ספק אצלי שהוא עליו השלום כאשר חלק על דעת בני אדם כולם, שהיו מקללים ומגנים ומבזים אותו ותועים ההם, וכאשר סבל הכל בעבודתו, וכן נהג לעשות לכבודו, נאמר לו ואברכה מברכין ומקללך אאור ונברכו בך כל משפחת האדמה'.

וב"אגירת תימן" כתב הרמב"ם שראה בספרי הענק"ה הקדמונים, איך שאברהם אבינו סבל בזיונות הרבה, וקיללו אותו בכל מקום קלות נמרצות בשביל שכפר בעבודה זרה, והסוף היה שחלקו לו כבוד גדול. כך אמר מו"ר ראש הישיבה זצוק"ל בכינוס על כבודו של רבינו הגדול מרן הרב שך זיע"א: הקב"ה אמר לאברהם אבינו "ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה", אומר המהר"ל דיסקין, ונדייק בדברינו [זה מכתבי תלמידים ולא לשונן] 'פירוש שהיה לכבוד גדול, היינו שיהיה מוכבוד על הבית, וירצו הכל להדיבק בו, וכל זה הוצרך הקב"ה להבטיח לו, כיון שהוא היה דורש ברבים למאוס ולתעב את העבודה זרה, והיה מפרש ומפרסם יחוד שמו ית', והיה נראה בפני כולם כמי שמבזה ח"ו, על זה היה צריך לכל הנזכר, שאדרכא יתיקם בו ואגדלה שמך והיה ברכה'.

אברהם אבינו, לוחם יחידי נגד העולם כולו, היו עוד גדולים בדורו, שם ועבר, אולם הוא נלחם ברחוב, נגד העבודה זרה, ללא רתיעה, ובדרך העולם הוא מתבזה, אמר הקב"ה: אתה מבוזה? אותך שמשיצו? עליך כתבו? עליך - אברהם לוחם מלחמות ה' הגדול - "ואגדלה שמך והיה ברכה"!

אברהם אבינו זכה לכבוד גדול של "ואברכה מברכין ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה". בזכות זה שלא עשה חשבונות! הוא חלק על כל העולם, הוא היה יחידי! כולם גינו אותו, ביזו אותו, קיללו אותו, אבל הוא לא חשב כלל על עצמו לגיו חס על כבודו, הוא חשב אך ורק על כבוד ה' יתברך. ודווקא בזכות זו זכה לכבוד הגדול ביותר! עד כאן דבריו של ידידנו שליט"א, ודפח"ח.

ברכת השבת שהיא מקר הברכה **העורך**

הרב אברהם ברנר
בני מלכים

באותה יד השגחה ממכונה מצעדי גבר, דוקא אור כשרים נהפך למקום בו העצים אברהם את אמונתו, ולמקום בו הוכרעה צדקת דרכו.

ודוקא באותה שעה כבירה, דוקא בעת שהוא מרבה פעלים ועושה נפשות לה' לאמונתו ולתורתו, באותה שעה שהחל ההמון להבין ולהכיר בצדקת דרכו, דוקא אז הוא מתבקש ללכת מארצו, לעזוב את מקום השפעתו ולנודד. ומשום כך החלו השאלות מציקות בליבות מאמיניו, היאך יתכן הם תמהו בינם לבין עצמם, מדוע מורה דרכם אשר האי להם הדרך והוציאם מאפילה לאור גדול זקוק עתה ללכת ולנודד, מדוע אחר כל מה שעבר הוא עוד צריך למסור את הנפש בעבור קיום התורה ומצוותיה, מדוע דוקא בשעה שהוא יורד למצרים בציווי בוראו מתחיל רעב באותה ארץ, מדוע הוא עדין צריך ללחום את מלחמת האמת למען כבודו יתברך, וכי לא הגיע הזמן לישוב מעט בשלוה, וכי דוקא בעת הצמיחה והפריחה הגדולה בה חזו הכל באמונתו והצטרפו אליו, בשעה גדולה זו שהוא מצליח לנתץ אלילים ולשבר פסלים, לאסוף רבים להתרבות חילים להכיר בצדקת הדרך, וכי זו העת לעזוב הכל ולרדת אל ארץ מצרים, להפסיק להתחיל את הכל מחדש.

קשה היה להבין את אותה מציאות, כך גם להשלים עמה, הם התקשו לעכל שעם כל מה שעבר על אברהם, עם כל מה שהושלך אל כשבן האש לעין כל וניצל, עם כל מה שהלך מקצה הארץ ועד קצהו לקדש שמו יתברך ולהרבות חילים לאמונתו, עדין קרוי הוא אברהם "העברי", אותו שעומד כצור חלמיש מן העבר האחד, הוא ואלוקיו, אל מול כל אותם שבעבר השני, הם לא יכלו להכיל אל ליבם שיש עוד אנשים שמבקשים להופכו רח"ל להוזה, ומבקשים לקובעו כ"יחיד", קשה היה להם לקבל מציאות זו שמנסים לתאר כאדם שלא משיג לחיות עם הוזה, וכאדם שלא מנסה להבין את הלכי הרוח של הדור, ואם לא די בכך אף רדפוהו והציקוהו, בהצקות והתפחדות, במסע טרור ושיסיו שנגמר בהשלכה לכבשן האש, הם יצרו מציאות כה מאיימת שיכלו דור שלם לראות את אותו מעשה רציחה ולשתוק, הם קבעו וקיבעו מצב שאנשים לא יכלו לעכל את האמת, שדור שלם העדיף להמשיך לעבוד אלילים ולחיות בשקר גמור, ולא ניסה לחשוב אולי שמא מן העבר השני עומדת לה האמת, כך הציקה להם המציאות שעם כל ההארה שהביא לעולם, עם כל מה שהגדיל אמונת אלוהיו בעיני טועים ותועים בשעה קשה של שקר שחי בה דורו, עדין זקוק הוא לעזוב את ביתו ואת משפחתו ולנודד בחוסר כל ממקום שגדל ונתגדל בו.

ואברהם אבינו לעומתם, שמעולם לא שאל שאלות, ומעולם לא הוקשה לו דבר, שמא ומקום עשה רק מה שנצטווה, שכל ישותו לקיים רצון ה', וגם כשאמר לו הקב"ה 'לך לך' לא היסס ולא **המשך בעמ' 3 <<<**

על הפרק
בני מלכים

אברהם אבינו פורע חובות!
אברהם אבינו עוזב את

ארצו ואת מולדתו, כך גם את בית אביו, והולך לו אל הלא נודע, יורד בציווי אלוהיו אל ארץ מצרים. לא קלה היתה העזיבה, כי מלבד הקושי הטבעי לעזוב את המקום בו גדל, המקום בו התגדל, כך גם המקום בו גידל ורומם אחרים, אותו מקום בו קידש את שמו יתברך ברבים, ולהצטוות למצורע ללא שום הכנה מוקדמת לעזוב את הכל, לקום וללכת ולרדת אל ארץ מצרים, היה לו כאן קושי נוסף, להזדקק לחסדי אחרים, לעבור מאכסניה לאכסניה ולבקש לעצמו מקום לינה בדרכים, ללוות כספים בשביל להתקיים... מאמץ מרובה היה עליו להשקיע אפילו בשביל מעט קיום גופו הנצרך, והכל הוא היה מוכן לעשות, את הכל הוא היה מוכן לספוג, הכל היה ראוי אצלו, בשביל לעשות את רצון אלוהיו וציוויו. הוא היה מוכן בשביל כך להיות במצרים ברעב כבד מאוד, משום כך הוא גם הסכים להיכנס לשם עם אשתו למרות הסכנה שהיתה כרוכה בדבר, למרות שהיה את אנשי המקום וטבעם הרע, עם כל זאת שידע והבין כי הם מסוגלים גם להרוג אותו, רק בשביל להשיג את מטרתם ומזימתם, כי רק מטרה אחת ויחידה עומדת כל העת אל מול עיניו, ציווי ה' שאמר לו 'לך לך'!

ובסופו של דבר, כשבא אברהם לצאת ממצרים, לחזור ממנה אל ארץ אבותיו ארץ כנען, באותו הזמן שכבר נתקיימה בו הברכה, והוא חוזר כשהוא כבד במקנה בכסף ובוזה, כשנתתפך עליו הגלגל לטובה מעניות מרודה לעשירות מופלגת, באותה העת הוא הולך 'למעסיו', וכמו שפירש רש"י שהיה אברהם מבקש לחזור באותו המסלול בו הוא יצא, כך היה הולך ולן באותם אכסניות של בהם בדרכו בתחילה כשהיה יורד למצרים, מבקש היה בחזרתו לפרוע את הקפותיו, את אותם 'חובות' שהשאיר בדרך הליכתו. ונראה להתבונן, כי מלבד מוסר ההשכל החבוי כאן כי גלגל חוזר בעולם, כי מי שהיה אך עתה זקוק לטובתך, יכול להיות מחר אותו שתזדקק אתה לטובתו, יש כאן מסר נפלא אותו מאירים חכמי ובעלי המוסר.

אם נתבונן נמצא, כי ירידתו של אברהם אבינו למצרים היתה אחר שניס לשוב את רוחו, להתנכל לדרכו, אפילו לכבשן האש הפילו אותו, ולא סתם אנשים אלא קרוביו ובני משפחתו, עובדי אלילים מאכילי פסלים בזו לו ולאמונתו וניסו להצר צעדיו, עד כדי כך היה בטוח תרח באיוולת דרכו ובאמונת אליליו ופסיליו, כי גם אחר כל מה שהתל בו אברהם והוכיח לעין כל את כסילותו, אחר שהראה לכל 'לקוחותיו' את יכולותיהם המדהימות של הפסלונים הקטנים להילחם זה בזה, אחר שבו להם ולדרכם ברבים, עוד עמד תרח בעקשנותו וביקש בכל דרך אפשרית לפגוע בבנו, להעלים אותו ואת אמונתו, להשליכה לכבשן של מלחמה ואת עברה ועקבותיה, אך אברהם הוא ששחק ליום אחרון, הוא צמח דוקא מאותו מקום שניס לדכא אותו, דוקא מאותו מקום בו ניסו לשוחקו דק כעפר, כי אחר שלא שלט בו האש ויצא חי מן

אם נתבונן נמצא, כי ירידתו של אברהם אבינו למצרים היתה אחר שניס לשוב את רוחו, להתנכל לדרכו, אפילו לכבשן האש הפילו אותו, ולא סתם אנשים אלא קרוביו ובני משפחתו, עובדי אלילים מאכילי פסלים בזו לו ולאמונתו וניסו להצר צעדיו, עד כדי כך היה בטוח תרח באיוולת דרכו ובאמונת אליליו ופסיליו, כי גם אחר כל מה שהתל בו אברהם והוכיח לעין כל את כסילותו, אחר שהראה לכל 'לקוחותיו' את יכולותיהם המדהימות של הפסלונים הקטנים להילחם זה בזה, אחר שבו להם ולדרכם ברבים, עוד עמד תרח בעקשנותו וביקש בכל דרך אפשרית לפגוע בבנו, להעלים אותו ואת אמונתו, להשליכה לכבשן של מלחמה ואת עברה ועקבותיה, אך אברהם הוא ששחק ליום אחרון, הוא צמח דוקא מאותו מקום שניס לדכא אותו, דוקא מאותו מקום בו ניסו לשוחקו דק כעפר, כי אחר שלא שלט בו האש ויצא חי מן

לעילוי נשמת
לעילוי נשמת מו"ר מרן ראש ישיבת "מיר"
הגאון הגדול רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל
נלב"ע א'חשוון ה'תשע"ב - חמש שנים לפטירתו
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
לעילוי נשמת ראשי ישיבת "אור ברוך"
הגאון הגדול רבי גבריאל בן ברוך טולדינו זצוק"ל
נלב"ע ב'יום פטירתו של מורו ורבו
רבינו הגדול מרן בעל ה"אבי עזרי" זיע"א
אשר דבק ברכיו והתחיל את משנתו בעטל התורה ואהבתה
נלב"ע ט"ו מרחשוון תשע"ו ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"ו בנו הגאון רבי שמואל שליט"א

קול מצהלות מבית ה'
 שפתינו תרנן ובשיר נגנן ובכריכה נקדם עת השתמחה השיריה במעונו של מורינו אשר מאת רבינו הגדול זללה"ה נשלח לבנות בית ה' לייסר כולל האברכים לדרביץ תורה ולהאיר באור התבונה לאסוקי שמעתתא בשבילי הדעת מנועים אור תורתו העמוקה והבהירה מורינו ראש הכולל הגאון המפורסם **רבי יצחק יחיאל פרבשטיין שליט"א** עם שמחת כליליות בנו - שמחת בני התורה החתן המופלג הנודע לשם ולתהילה **רבי מרדכי אליעזר שליט"א** בחיור הישיבה הגדולה - חברון החדשה המעטירה וזאת הברכה מורחל התורה

יהא רעוא מן שמאי, שירה היתגדל ברשיאל, ממנו יצא אורוה תורה בישראל בהמשך שלשלתא דהרבא רבותינו מצוקי ארץ ב"צ וירזו מהם רוב נחת וקדושה כל ח'מים בשפע ברכה עד מלי די ויזכו להרביץ תורה ודעת רבות בשנים מתוך ישוב הדעת וסייעתא דשמאי בברכה מתוך שמחה בני החבורה קדישא כולל דעת שמואל - ירושלם

כתוב עוד, שהשי"ת הושיבו בחיקו, שאברהם אבינו כתב את 'ספר יצירה'.

ולא השאיר אברהם אבינו ידיעה זו לעצמו, אלא התחיל להעבירה לכל העולם, שידעו ויבינו שיש מנהיג לבירה, ויתנהגו לפי רצון בעל הבירה, וכך התחיל לתקן את האברהם ולהחזירה לתחילתה, למצב של

"אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹקִים אֶת הָאָדָם יֶשֶׁר" כמו שברא השי"ת את האדם. ולכן אחרי עבודתו של אברהם אבינו נקרא הי"ת גם 'אלוקי הארץ' (ענין ב"ר נט,ח), שבתחילה נקרא רק 'אלוקי השמים'.

ג' עמודי עולם

אברהם אבינו הוא עמוד החסד שזה העמוד העיקרי, ומבאר הגר"א (ענין בפירוש הגר"א שמואל א' ב,יא) שמכל הג' עמודים שהעולם עומד עליהם הוא העמוד היחיד שקים לעולם - 'עולם חֶסֶד יִבְנֶה' (תהלים פט,ג), שהנה תחילת הבריאה היתה מכח חסד פשוט של השי"ת, וקים ומציאות הבריאה זה לעולם מחסדו יתברך, ובלא חסד אי אפשר לבריאה להתקיים, ואין לזה קיום, ולכן העמוד הזה לעולם לא יחסר.

אבל 'תורה' ו'עבודה', משחרב בית המקדש אין לנו 'תורה' שהרי 'כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדָבָר ה' מִירוּשָׁלַיִם' (ישעיה ב,ג), והיינו שהתורה היתה בבית המקדש בלשכת הגזית ששם היה הסנהדרין ושם היה עיקר תורה שבעל פה, ולכן כתוב (איכה ב,ט) "מִלִּפְנֵי יְשֻׁרְיָהּ בְּגוֹיִם אֵין תוֹרָה". ומה שיש לנו היום כלפי מה שהיה לנו, הרי זה נחשב ל"אין תוֹרָה". אבל מ"מ אין לנו שיעור רק התורה הזאת.

ו'עבודה' פשיטא שאין לנו לא זבח ולא מנחה, שעיקר העבודה היא בבית המקדש כמו שאומרים 'ושם נעבדך ביראה' שעיקר העבודה זה עבודת הקרבנות, והעבודה היא ביראה שזה 'פחד יצחק' שהוא עמוד העבודה, ועם ישראל מתפללים על היראה, וכל ההשתוקקות שלהם היא ליראה זו, שלא כאמות העולם שמתבעס אינם רוצים יראה ובורחים ממנה, אבל אצל עם ישראל יראה ה' היא חכמה.

עמוד החסד - לעולם

אבל עמוד החסד נשאר קיים לעולם, שהחסד זה הקיום של העולם. וכתוב בחז"ל (הש"ר א,יד) שבכל דור ודור יש בחינה של 'מגן אברהם' היינו עמוד החסד. אבל התורה והעבודה זה עבודת האדם, ולכן זה תלוי במצבם ובמדרגתם של ישראל, וכשאנשים רואים נחסרים עמודים אלו. ולכן משחרב בית המקדש נחסר התורה והעבודה.

ואברהם אבינו זכה להיות עמוד החסד ממש, שמידת החסד ניתנה לו במתנה כדרכים (מיכה ז,כ) "תִּתֵּן אֶמֶת לַעֲבָדְךָ חֶסֶד לְאֶבְרָהָם". שהוא נקרא מידת החסד משום שעשה חסד כדי לילך בדרכיו של הקב"ה - "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו" מה הוא אף אתה, ולא כמו שעושים בני אדם כדי להיות טוב ומטיב, וזכה ע"י כך להדבק בהקב"ה.

שורש הבריאה בחסד

וכיון שאברהם אבינו חפץ להכיר את בוראו, ובוה התחיל לתקן את חטאו של אדם הראשון שניסה להשתייך לתחילת הבריאה, לכן זכה למידת החסד שזה תחילת הבריאה, כמו שכתוב "עולם חֶסֶד יִבְנֶה". ודרשו חז"ל (זוהר ח"א לך פ,ב ועוד שם, וענין ב"ר יב,ט) ע"פ "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהֶבְרָאָם" אל תיקרי בהבראם אלא באברהם, והיינו שדוקא הוא מרומם בתחילת הבריאה שהוא הראשון שניסה להשתייך להתחלת הבריאה, שהוא היה עמוד החסד שהוא תחילת הבריאה - "עולם חֶסֶד יִבְנֶה". ובכל דור ודור אפשר שיש בחינה של האבות אם אנחנו אוזנים במידות הללו. ובזמנים שקוראים בתורה פרשיות אלו הרי שהקריאה מעוררת הזמן, וצריכים להתבונן במעשי האבות ולהשתייך למעשיהם ולעבודתם, לא רק לשמוע את הטעמים וההדקוים בתורה... אלא להשתייך ולהשיג ממעלת האבות. ויחייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי' (תנב"א פכ"ה), ואין הכוונה שיקפוץ מדרגות, אלא שידע כמה הוא בעל חוב... וזה יהיה סיבה לעבוד בכל הכוחות ולא להתעצל. וממקומו שעומד בו יתחזק להתעלות מעלה מעלה, ושנקיים את התורה למעשה ממש, 'תורה' לשון 'הוראה', שתורה לנו את הדרך לטוב לנו כל הימים.

- ענין ספר הרוקח (הלכות חסידות שורש קדושת הייחוד), וענין בספר סודי רז"א (ח"א פתיחה) וכשבא אברהם אבינו והבין בספר יצירה נגלה עליו אודן כל הושיבו בחיקו, ונשקו על ראשו, וכתב לו בריית. וענין באוצר המדרשים (איינושטיין) 'יצירה' עמוד 242.
- א"ה, וכלשון הפסוקים "כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד".
- ומרגלא בפומיה דרבינו זיע"א: דאף שאנו אומרים זאת באנחה, כביכול שלא נשאר לנו כלום חוץ מזה, אך הלוואי שנציל את מה שיש לנו... ורק יחידים זכו להשיג את כל התורה כולה שנשתיירה לנו. [וענין בליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ליקוטי ט' שאחרי הכל 'לא נשאר אלא תרדוד רב].
- א"ה, ורבינו זיע"א הוסיף במילים הללו: "והחסד זה אור שנמשך מהחכמה". והיינו, שאף שחטא אדם הראשון היה בחכמה, אבל שורש מידת החסד הוא מנקודת הראשית שזה ענין החכמה.
- א"ה, וביאור הדבר שאברהם אבינו התבונן שאם יש 'הטבה', יש 'מטיב'. וזוה הגיע להשיג את השורש ש"עולם חֶסֶד יִבְנֶה". שתחילת הכל הוא בחסד פשוט, היינו בלי סיבה אחרת שבשבילה נברא העולם, רק חסד האלוהים וטובו. ודבק במידה זו וזכה בה.

עומדים אנחנו בתחילת הפרשיות של האבות, וספר בראשית כולו נקרא 'ספר הישר', כיון שמדבר באבות שנקראו 'ישרים'. והנה גם אדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה נברא בתכלית

הישר, כדכתיב "אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹקִים אֶת הָאָדָם יֶשֶׁר", ואעפ"כ "וְהָמָּה בְּקֶשׁ חֲשֹׁבוֹת רָבִים". ובמקום לשמור על ציוריו ה', עבר על הציוריו ואכל מעץ הדעת, ועי"ז הפיל את כל העולמות כפשוטו ממש, וכמבואר בנפש החיים. שקודם החטא העולם היה בתיקונו, שהעולם הזה היה מקום הרע, והיה מקום מיוחד לרע באופן שאינו מתערב בטוב. וכמו השמרים שביין, שכשהיין שוקט על שמריו ואינו מעורב איתם, זה משיב חמוץ ומוסיף ליין, אבל על ידי החטא נפלו כל העולמות, ונתערב הטוב ברע והרע בטוב.

תחילת התיקון

וכך המשיכה הבריאה בקלקולה עד האבות שהיו ישרים כמו שעשא השי"ת, והם התחילו בתיקון הבריאה וגילו לעולם שיש בורא לבירה. ואיתא בגמ' (ברכות טז,ב) שאין קורין אבות אלא בשלושה - אברהם, יצחק ויעקב, שהם התחילו לתקן את העולם. ואברהם אבינו הוא היה הראשון, ובו חותמין בברכה ראשונה שבשמונה עשרה, וכמבואר בחז"ל (פסחים קיז,ב) "וְהָיָה בְּרַכָּה" - 'בך' חותמין, והנה אף על פי שכל האבות הכירו את הקב"ה, וגילו את כבודו יתברך בבריאה, וכל אחד לפי דרכו, כאשר כל אחד הוא 'אב' לעצמו, שכל אחד מהאבות הכיר והשיג את הקב"ה לבדו, מ"מ אברהם הוא זה שהתחיל, הוא היה המקשר הראשון בין עם ישראל לקב"ה, ולכן בו חותמין.

אלפיים שנות תוהו

כך התחיל אברהם אבינו לתקן את הבריאה, שעד אז היה נקרא 'אלפיים שנות תוהו', וכמו שקודם בריאת העולם - "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תוֹהוּ וָבֹהוּ" כך גם אחר הבריאה עדיין נקרא 'אלפיים שנות תוהו'. ואף על פי שכבר היה את מציאות הבריאה, את העולם הגשמי, אבל הרי זה כמו אדם שמת לו מת, שהגוף נשאר בשלימות אבל אין זה כלום ללא רוח חיים. כך צורת העולם היתה בשלימות אבל ללא רוח נשמה. ורק מאברהם אבינו התחיל 'אלפיים שנות תורה' שהוא התחיל לתקן את החטא של אדם הראשון.

הציץ עליו בעל הבירה

אברהם אבינו הוא שגילה את מלכותו יתברך בעולם שהיה 'ראש המאמינים', "אֶחָד הָיָה אֶבְרָהָם" שהתבונן בבריאה והבין שלא יתכן שיש בריאה ללא מנהיג, ואיתא בחז"ל (ב"ר לט,א) "לפי שהיה אברהם אומר: תאמר שהעולם הזה בלי מנהיג, הציץ עליו הקדוש ברוך הוא ואמר לו: אני הוא בעל העולם". והיינו שחפץ ממש לחזור לשורש הבריאה להשתייך לתחילת הבריאה, וכיון שחפץ את בעל הבירה, אז הציץ עליו בעל הבירה ונגלה אליו ש"פנים הפנים לפניך פן לב האדם לאדם", וכמו שפירש בגמ' ביבמות (קיז,א) שהכוונה לתורה שכתבה שרוצה להשיג את התורה כך התורה מתגלה לו, כך כשאברהם אבינו רצה להכיר את הבורא מיד נתגלה אליו השי"ת [ובמדרש

- א"ה, והוא ממשיך הזוהר כ"פ (אידרא רבא נשא דף קכח,ב דף קמב) 'כחמר טב על דורדייה'.
- א"ה, וכמו שהאריך רבינו זיע"א במה שהובא בפרשיות בראשית ונח בגליון זה, שאדם הראשון לא הצליח עדיין לתקן חטאו והעולם נשאר בקלקול, כיון שבשביל לתקן צריכים לשוב בתשובה, ותשובה פירושה לחזור לשורש, אבל לחזור באותה הדרך הקודמת אי אפשר שהרי כבר נפרצה הגדרה, אלא צריך להתעלות למקום יותר גבוה. ואצל אדם הראשון לא היה שייד להתעלות למקום יותר גבוה שהרי היה יציר כפיו של הקב"ה ונברא בתכלית השלמות ולכן לא יכל לתקן חטאו, עי"ש, ואכמ"ל.
- א"ה, וכמבואר שהם התחילו את התיקון, אבל הם לא תיקנו לגמרי, ורק לעתיד לבוא הקב"ה יתקן את העולם.
- א"ה, והוסיף רבינו זיע"א שמשם רבינו נקרא רבן של ישראל, ולא נחשב מהאבות, וכמו דאיתא בחז"ל שאמר הקב"ה למשה רבינו 'חבל על האדוני ולא משתחין'. שהאבות רצו אחרי כסוסים על בצעי המים שלא הררהו אחר מידות, א"ע"פ שלא קיימתי את ההבטחות שהבטחתי להם.
- א"ה, במקו"א אמר רבינו זיע"א שלמים אנו מכך שכשהאדם רוצה עד כלות הנפש לדעת את האמת אז הקב"ה מתגלה אליו, וכך הוא בכל דור ודור בבחינה שלנו, שלפי מה שהאדם מגיע בתורה ולפי מה שכואב לו, כך הקב"ה מגלה לו. והגרע"א הצטער והתפלל, ה' יאיר עיני העוורות והיו למאורות, הוא שזכה להיות מאיר עיני ישראל בתורתו.
- והוסיף וספר רבינו זיע"א: לפני מספר שנים נפטר יהודי ת"ח גדול מרוסיה שבה' הניח משפחה גדולה, והיה לו בן בשיבה, וסיפר שכאשר ביקש לעלות לארץ ישראל, שמו אותו בבית הסוהר ברוסיה, והיה במצב שלא הבחין בין יום ללילה בחושך נורא, ונקצר ביסורים שעברו עליו... והנה, לאחר מספר שבועות כאשר השתחרר ויצא וראה את העולם, לפעם ראה פרחים ואילנות, ושמים מאירים, ואז רק נפקחו עיניו והתחיל להתבונן ולחשוב: וכי זה נעשה לבד חז"ל? מי עשה זאת?... ומכאן זה הגיע להכיר שיש בורא עולם, ונתקרב הרבה. עד שנהיה ת"ח מרביץ תורה והעמיד תלמידים הרבה. ורואים את מה שאמרנו, והוא קיים בכל דור ודור, שהקב"ה מתגלה לאדם כפי הצמאון שלו.
- א"ה, בביאור הדברים נראה, שאברהם אבינו התחיל לתקן את החטא הקדמון ולחזור לשורש, בזה שהתבונן בשורש הבריאה ומתוך כך הגיע להכיר שיש בעל הבירה, ואחרי שהגיע להכיר זה רצה להכיר את בעל הבירה, וזה נקרא לחזור לשורש. לתקן את הבריאה מתחילתה ע"י שמתחילים לשאול ולהתבונן מתחילה, ולחיות בישורת לפי המסקנה הפשוטה העולה מההתבוננות.

על הפרק

בני מלכים

המשך
מ"ע 2

למרות שהיה נראה לפעמים לאי מי שהוא מסכן, על אף שהיו כאלו שהביטו בו בחמלה וברחמים, ולמרות כל אלו שלא רק שלא סייעו בעדו אלא אפילו הפריעו, בסופו של דבר מגיעות התשובות לכל השאלות, באותה העת ביקש אברהם אבינו ללמד לקח ולהורות לדורות, הנה יצאתי

אל הדרך בציווי ה', ללא שום אמצעים כלכליים וללא שום סיוע, לבד כפשוטו, כשכל העולם נמצא מן העבר השני, ולמרות זאת ואולי דוקא משום כך, שכשעודים בציווי ה' ללא שום שיקולים נוספים חוזרים ברכוש גדול, ואברהם הוא ששחק ליום אחרון.

נתעכב אפילו רגע, גם עכשיו בעת קיום ההבטחה, עם כל עושרו הגדול, לגדול ענותנותו הוא טורח וחוזר לכל אותם המקומות, לכל אותם אכסניות שליוו אותו בדרכו הראשונה, גם בשעה זו הוא מבקש להרבות כבוד שמים, מבקש הוא 'לפרוע את הקפותיו', הוא מחפש גם את כל

אותם אנשים שהוא נשאר 'חייב' להם תשובות, אותם שלמרות כל המציאות הברורה עוד היו להם שאלות, והם ציפו ממנו עדיין לתשובות, כך גם כל אותם אלו שעדיין לא הבינו או לא רצו להבין, כל אלו אלה חוזר ומבקש להסביר במתק שפתיים, באותה שעה גדולה עוד היה חשוב לו להסביר להם, ויותר מכך היה חשוב לו שגם הם יבינו, שאל הכל רואים מיד, כי לא את הכל אפשר וצריך להבין מיד, שיש דברים שזקוקים בעבורם למעט סבלנות, כי

אקדים בקצרה כדי שיוכן יותר האמור להלן: אבא [ה"ה הגאון רבי זאב צ'צ'ק] ז"ל השיב נשמתו הטהורה ליצורו בשב"ק נחמו י"ג מנ"א תש"מ, אני ואחי רבי פיינש שליט"א היינו ליד גופו הטהור בחדר המתים שהיה מונח על מיטה של בית החולים, כמה וכמה שעות, והיה זה יום חם וכו', ועדיין לא תפסנו מה שאנו רואים... במוצ"ש ב' חר"ז הרב שמואל גוטפרב זצ"ל ובנו עמוד החסד הרה"צ רבי מיכל זצ"ל, ועוד שאני זוכר, כדי להעביר את גופו הטהור לשמור, והכניסוהו ל"טנדר" כדי לייסעו, וכשגופו הטהור היה כבר בטנדר, מיד התמלא כל חדר המתים על הסדינים והמטה בעשרות זבובים... או אז תפסנו שכל זמן שגופו הטהור היה בחדר המתים, לא נראה אף זבוב שם, וכשספרתי זאת לאחי הבכור שליט"א פרץ בבכי סוער עד שנרגע.

ואחר שנים מרובות אמר לי אחד נאמן שליט"א שידוע מעשיית מצבות וכו', שזה מבהיל איך כשהזבובים מריחים את המת, מיד הם מתאספים להקות של זבובים, ואלו המתעסקים במצבות, בפרט בימים הראשונים של הטמנת המת בקבר, כשחופרים קצת ליד הקבר להעמדת המצבה, מיד הזבובים פעים שם לרוב, ובפרט אם מעמידים מצבה מעומדת, ועדין לחפור עמוק כדי להעמיד המצבה על מתכותה, מרובים המה הזבובים המתעופפים שמה, עד שמשכים הכל בעפר וכו', ובגלל שראינו אצל אבא ז"ל כנ"ל הבנות את דבריו היטב כמה דברים אמורים.

וסיים לי הנ"ל, שזה שהתעסק במצבת מרן בעל אבי עזרי"ל, וחפר עמוק כנ"ל, כי מצבת מרן ז"ל מעומדת, וסיים לי הנאמן הנ"ל, שהמתעסק אמר לו, מה אומר ומה אדבר כל זמן היותי מתעסק במצבה - לראשונה נפגשתי במחזה קדוש ונורא זה - אף זבוב אחד לא נראה בכל השטח כל עת התעסקתי במצבת מרן ז"ל!

כי איש קדוש וטהור טמון שם, עדי יקצו ויירגו שוכני עפר בבא"ס כ"ה.

כבוד התורה מתוך הדחק

הגה"צ רבי לוי הכהן רבינוביץ זצוק"ל (רפפורט), הרביץ תורה עשרות בשנים בישיבת "תורה ויראה", והרבה תלמידים קלטו מאורו, נתיבות אור שדקדק בו כי מי חייהם, יש שגנה עליהם האור איך שרבי לוי יושב בהפקסות ואומר תהילים שלא ייצא מכשול מתחת ידו, ושיצליח עם התלמידים [אמר הכותב: לדידי שווה לי כל הטירחא שאי אפשר להעלות על הכתב לכתוב הכל, כדי לכתוב פניה יקרה זאת, שהיה יהודי מרביץ תורה לתלמידים, שלא נח בהפקסות, אלא אמר תהילים, והתחנן להקב"ה שיצליח עם התלמידים, ושלא ייצא מכשול מתחת ידו - ישמעו רחוקים ויבואו:]

ויש שקלטו מן אורו המיוחד איך שהסביר והמתיק את דברי הגמרא לתלמידים, ויש שזהר עליהם ממדותי המזהירות, ויש שהתבשרו משמירת פי' ולשונו, שהיה ממש מיוחד בשמירת הלשון, - ח"ו הר"ש גוטפרב ז"ל, שהיה רעו מנוער מיישיבת תורה ויראה, אמר לי ברגש קודש כמה פעמים: ר' לוי איז איינליגער איד [יהודי קדוש] ולפעמים היה משתפך: א' ר' לוי איז איינליגער מויל, אזא ריינעם מויל [=כזה פה קדוש כזה פה נקי]...

ונהג אחד מהרבה התלמידים שהיה קשור איליו בכל נימי נפשו, היה מקורב מאוד למרן הרב שך זצוק"ל.

ברבות השנים החל לפצוע אורו של רבי לוי על ידי ספריו הקדושים "מעדני השולחן" שהחל להוציא לאור עולם, וחזר לטוב בנו הנאמן רבי אלחנן שליט"א שעלה על במתי אב והתמסר באופן מופלא להדפסת הספרים ולהפיצם באהלי שם.

בהסכמות שנדפסו על ספריו, יש שם הסכמה מהגאון רבי ניסים ז"ל, ובשולי הסכמתו מתנוססת כאבני נזק לשון מרת "אבי עזרי"ל ז"ל, וז"ל: גם אני מצטרף לכל הדברים הנאמרים למעלה, וכל מה שכתוב הוא כאפס לגבי זה ששמעתי מאנשים גדולי תורה המכירים אותה אישית שאין גומרין עליה השבח, ועל כן דברי מיתרים ובאתי רק להודיע כמו שהוא, ואני מברכו שיזכה לאריכות ימים. עכ"ל של מרן ז"ל.

כסדרה עניי את דברי מרן ז"ל הנ"ל, שאלי את ר' אלחנן שליט"א, האם אביו נסע לבקש הסכמה, אי ע"י שליח או כיו"ב, ואהא השיבני: אימא לך גופא דעובדא הכי הוי, נפשו של אבי ז"ל כלתה להסכמה ממרן ז"ל על ספריו, ונסענו יחד לביתו, וכיבד את אביו ביותר הכבוד באופן מופלא. וכשהציג לו אבי ז"ל מטרת בואו, הסביר לו מרן ז"ל בכל הכבוד הראוי, שהוא מאוד מונע את עצמו מלאת הסכמה על ספרי הלכה וכו' ונפרדו לשלום.

ונהג ועד דבר זה לאותו התלמיד המקורב מרן ז"ל, הדבוק בנימי נפשו לאבי ז"ל, שהיה מתלמידיו בישיבת תורה ויראה, שמור ורבו ה"מעדני השולחן" ביקש הסכמה ממרן ז"ל, ולא נענה... ובהיות ובא בתדירות לביתו של מרן ז"ל, כל פעם היה מספר למרן ז"ל איזה סיפורים על אבי ז"ל, ומרן ז"ל היה מקשיב לו בקשב רב אודות הסיפורים. **באחת הפעמים** היה לו סיטתא דשמיא מיוחדת, והחל לגולל לפני מרן ז"ל את התורה מתוך הדחק שלמד ה"מעדני השולחן" עוד משחרית ימיו, וסיפר למרן ז"ל שה"מעדני השולחן" התייחס מגיל צעיר למאור בתוך שנה מאביו ואמו, ונשאר יתום מאב ואם רח"ל! ויתום מאב ואם בימים ההם, אין בכלל העט שיכול לתאר את המחסור והרעב והצמא כפשוטו ממש ועוד ועוד, כל זה מתקפל מאחורי השם יתום בשנים ההם. ה"י. ובעשר אצבעותיו חפר ומצא בארות מים חיים, והתדבק כל ימיו בהאי סבא קדישא מרן ה"חפץ חיים" זי"ע [אגב, אבא ז"ל היה תמיד מחנך אותנו ואומר לנו במכתב לשוננו, שתמיד תמיד את ספריו הק' של מרן החפץ חיים זי"ע ובעיקר זי"ע באתר החפץ חיים אשר זה חרוט בשא שחורה על גבי אש לבנה את היסודות הכי פשוטים של אידישקייט וטמון שם כל נסיונות הזמן של עיקבתא דמשיחא, ואכמ"ל].

ופעם אחת התבטא רבי לוי, שהרגיש שה"חפץ חיים" מלווהו בשעלי דרכי חיו שצדק בהם בכל מיני זמנים ועידנים, וככה בערום ובחוסר כל ממש, יגע בתורה הקדושה והרבה מקנתו. וגם כשהגדיל, וגם אחרי חתונתו, היתה דרכו מלאה מחסור ועוני, ועם כל

רוממות המעשים

פנינים ועובדות מרבותיו

מרשימותיו של אביו שליט"א לרגל היא"צ של גאון עוזינו מרן רבינו בעל ה"אבי עזרי"ל זע"א

זאת יכול בפה מלא לומר על נפשו "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי", ומתוך כל הדחק הזה עלה ונתעלה עד שזוכה עתה להפיץ תורה שלמד באף, בספריו הקדושים "מעדני השולחן"!

וכששמע מרן ז"ל את כל הנ"ל הודע: אזי! תורה מתוך הדחק! פאר תיירה מתוך הדחק בין איך בטל ומבוטל אין גאנצען! [=ככה! תורה מתוך הדחק! על תורה מתוך הדחק הנני בטל ומבוטל לגמרי!] ופנה למקורבו הנ"ל, תלמידו של ה"מעדני השולחן", ואמר לו: לך אל הגאון רבי נסים זצ"ל, ותבקש מאתו בשמי שיכתוב הסכמה על הספר הנ"ל, ואני אצטרף במילי דשבחא בשולי הסכמתו...

מיד פנה הנ"ל לביתו של הגר"ק ז"ל, וכתב את ההסכמה כפי שמודפס בשערי ה"מעדני השולחן", וכשחזר עם ההסכמה של הגר"ק ז"ל למרן זי"ע, א"ה הוסיף מרן זי"ע! את הדברים שנכתבו עליו.

התלמיד הנ"ל בא בלב מלא שמחה לאבי ז"ל והראה לו את ההסכמות, והודה לו עד למאוד, ואמר לי אבי ה"מעדני השולחן" שכל כך חביב אצלו ההוספה של מרן ז"ל. ונסע עימי במיוחד לב"ב לביתו נאווה קודש של מרן ז"ל, להודות לו על התוספת דברים שהוסיף וצירף על הסכמת הגר"ק ז"ל, ע"כ סיפר לי רבי אלחנן הנ"ל שליט"א.

ויש למתבונן להעמיק ולהתעלות מעלה מעלה מהודעזותו של מרן ז"ל: "ככה! תורה מתוך הדחק! על תורה מתוך הדחק הנני בטל ומבוטל לגמרי!"

ולישרי לב המלצה בשמחה

כל הקטע הבא הוא בסגנון הכותב, אבל הוא בנוי על דברי ידידי הרה"ח ר' אשר אהרן קרישבסקי שליט"א חתנו של הרה"צ רבי משה ערנטאל זצ"ל, ושהוא נתן לי את המכתב המצורף כאן, חן חן לו!

איש צדיק היה ושמו רבי משה ערנטאל זצ"ל, הוא ייסד את המוסד הידוע "בנות ירושלים" המתגלה על טהרת הקודש בדרך רבותינו רועי הישוב יישוב מדור דור, ורבו התחננו ומתחננים בו אלפים ורבבות על טהרת הקודש, כן ירבה וכן יפרוץ עד ביאת הגואל בבנין אריאל. ואי אפשר לפסוח על פרט קדוש זה שכותלי המוסד העידו עליו בבית דין של מעלה, באיזה שמירת עניינים מופלאה [החכם עיניו בראשו, ודו"ק], כחד מחסידי קמאי. כך התהלך בין כותלי המוסד, על כל המשתמע מכך, - אשירי רבי משה שעמדת לפני יי"ד של מעלה בעיניים טהורות כלאו!

עוד זאת זכה רבי משה להציל רבבות אלפי ישראל, מעוון החמור של שעטנז רח"ל, ע"י שהקים את המעבדה לבדיקת שעטנז, ובמסירותו הנפלאה וכשרונותיו הברוכות אשר השקיע במעבדה זו, זכה שעד היום לסיודות שהציב משמשים לאיתן בסיס להצלת יהודים מעוון החמור של שעטנז רח"ל - זכרה לו השם לטובה!

בטרם הקים את המוסד "בנות ירושלים", ניהל חנות צנועה של תכשיטים וכלי כסף וזהב לפרנסתו, וכשרבנו הקדוש הגר"ז זי"ע אירס את בנוי הגאונים, פנה למרן הרב שך זצ"ל, ומסרו לו הסכום הדרוש שבהם יקנה את המתנות הנזהנים לתת למתנה לאירוסין ונישואין, ומרן הרב שך זצ"ל התעניין על איש רש ונאמן רוח, והוחזר לו שיש חנות של רבי משה ערנטאל זצ"ל. ומרן הרב שך זצ"ל בעיניו הצופיות עמד מיד על טיבו המזוקקת שבעתים של ר' משה ז"ל, ובאיזה נקיון כפיים הוא מנהל חנותו, ומרן הרב שך ז"ל הפליג פעם על ה"נשאת ונתת באמונה" הנגשבה שראה אצל רבי משה, כזה נקיות, של אונאה ותרמית, וגם האמת הנקיה היוצאת מפיו על כל המשתמע מכך.

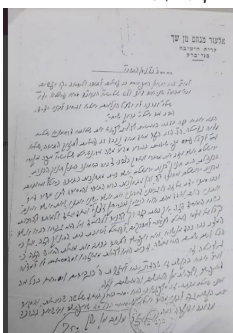
כעבור שנים, ורבי משה זצ"ל הקים את המוסד הקדוש "בנות ירושלים". באחת הפעמים שהמוסד נקלע למצוקה כספית, הלך מעצמו ידיד אחד של רבי משה אל מרן הרב שך זצ"ל, וביקש ממרן ז"ל אם יוכל לכתוב לרב מסיום שיעזור למוסד הנ"ל וכו', וחשב מרן הנ"ל להפציר במרן ז"ל בבקשתו כי ידע כי אין זו מדרגה של מרן [בכתיבת מכתבים אישיים וכו', תוך כדי שהאיש מתאר את בקשתו בפני מרן ז"ל, שמדובר במוסד שהקים ומנהל ר' משה ערנטאל...]

מיד כשמרן ז"ל שמע את השם המוכר לו מאז רבי משה ערנטאל, אמר להנ"ל, אזי רבי מיישע איך שרייב שיינ [אאהה, ר' משה! איז כותב מיד]... ועל אתר כתב מרן ז"ל את המכתב הנלהב המצורף כאן, המתפרסם לראשונה, באדיבותו של הרב קרישבסקי הנ"ל.

וז"ל מרן ז"ל: ה' כ"ד ניסן התשכ"ו, למע"כ הרב הגאון המפורסם רב פעלים לתורה וליראה יקר הקירים וכו' מהור"ר שניאור דוד ולט שליט"א הגאב"ד סאו פאלו צ'י.ו.שלו' וברכה לו ולכל הגנולים אליו וביחוד לבנו ידידי הרב מר אל"י מרן שיחי". הנני אבוא בזה בדברי המעטים להציג לפניך את שלוחת דרחמנא שליח מצוה גדולה, ה"ה הרב הקר מרן מאד מאד נכבד

רב פעלים לחיזוק התורה, שלא ע"מ לקבל פרס שידעתי בבירור מהור"ר משה ערנטאל שליט"א מפה מיקירי ירושלים, אשר עזב את מסחרו ועוסק בצרכי יציבור באמונה בענין חינוך הבנות, בהנהגת בית חינוך "בנות ירושלים" אשר כעת מתחנכות בתוכה כאלף ומאתים מבנות ירושלים ומוחזות לה, והן מתחנכות באור התורה והמוסר לנז מדור דור. וכבר מסוכי דילם על זה לא גאנוי דוריתא את אשר ישנו אתנו ואת אשר אינם אתנו היום, ואחד מהם הוא הגאון מברסק זצוק"ל ועוד ועוד, ולמות' להרבות בשבח המוסד הזה, אך באתי בזה רק להכיר ולהעיד על

האי גברא רבא אשר קבל על עצמו העול לנסוע למרחקים לפעול לטובת בית החינוך הזה, יען כי המצב כבר כבד מנשוא, ואי אפשר לתאר כבדת אב מעלת האיש הזה כי הכל לשם שמים הוא עושה, וזכות הוא להיות מעוזריו ומהמסייעים לו למצוה גדולה זו. ועי"כ אבא בבקשתך זו שהרג"ג יבא לעזרת ה' בגבורים וסייעו בכל מה לדאפר, ולהיות מן העושים והמעשים לזה, ואני שולח מכתבי זה למפני כי הוא יסע בערך בעוד שלשה שבועות, ואחזור את בקשתך גם לבנו מהור"ר הנ"ל שייסע כנ"ל בכל מה שאפשר, ואשאר בברכה מרובה והוקרה רבה. אלעזר מנחם מן שך.

המכתב הנדיר המתפרסם כאן לראשונה

רוממות ההלכה

נושא בפרשה

המשך
מעמ"א 2

במענו בברכת הזימון שבסעודת ברית מילה משום דאיכא צערא דינוקא, אולם אם גם נוכחים בסעודה חתן וכלה אין חוששים לצערא דינוקא ואומרים שהשמחה במענו כנזכר במאירי למס' סוכה (דף כה,א).

ובספר פניני שבע ברכות (עמ"מ מ) הובא ממרן רבינו הגר"ש אלישיב זצוק"ל: אם הסעודה אינה לכבוד

החתן וכלה כלל כגון סעודת ברית מילה או סעודה שלישית כפי שרגילים לעשות בבית הנכנסת בכל שבת ומסובים שם חתן וכלה אין לברך עליהם כלל, אף לא שהשמחה במענו, ואין בזה ספק כלל. אבל אם מוסיפים בסעודה מאכל חשוב לכבוד החתן וכלה, אז נחשב שהסעודה היא גם לכבוד החתן וכלה, ואפשר לברך, ודוקא כשמוסיפים לכבודם מאכל חשוב כגון קוגל או עוגה מיוחדת. וע"ע בהערות (כתובות ח,א) ובקובץ תשובות (ח"א סימן קסא).

והרה"ג טוביה מנת שליט"א אמר לי דשאל את רבינו מרן ראש הישיבה זצוק"ל בברית מילה שהשתתפו שם חתן וכלה באמצע השבע ברכות, אם אפשר להניח שהשמחה במענו. והשיב רבינו דפשוט שלא. והוסיף דאביו מרן הגרש"ז זצוק"ל פעם היה בברית והיה כמה "ירושלמים", והם ניסו להגיד שבע ברכות, ועמד על זה בכל התוקף שלא לומר.

אומרים פסוק זה בוודאי נכון לעשות כהזרה אלא שאין המנהג כן, ע"כ, וכן א"ל הגר"ש פריינד שליט"א דרבינו מרן ראש הישיבה זצוק"ל היה מקפיד לומר בעצמו.

סעודת ברית שמשותפים בה חתן וכלה

כתב המאירי (כתובות דף ח,א) סעודת הבן של ברית מילה אין אומרים בה שהשמחה במענו משום צערא דינוקא והשמחה מתבבלית ליראת צערו של חתנו, ומאכן כתבו קצת גאונים שאף בסעודת חתן שמת אביו של חתן ואמה של כלה אינו אומר שהשמחה במענו דא איכא צערא, ע"כ, ועוד כתב המאירי (כתובות דף ז,ב) הדברים פשוטים שאם החתן הולך לא לאלול בסעודת אחרים לכבדם שאין מברכים שם שבע ברכות בשבילו שאין אותה סעודה שלו כלל.

והמאירי בסוכה (דף כה,ב) כתב: כל שלא נעשית בשבילו כגון סעודת מילה שהחתן קרוי לשם אין אומרים שם אפילו שהשמחה במענו, ויש נוהגין שמאחר שאף בסעודת מילה היה ראי לאמרו אי לא מישום צערא דינוקא כל שהחתן לשם מחזירין אותה לדינה. וכן כתבוה קצת חכמי האחרונים שבנארבונאה.

ובשו"ת מנחת שלמה (ח"ב צו,יד) כתב: אע"פ דאיתא בכתובות שאין אומרים שהשמחה